

ประเภทเอกสาร: ระเบียบปฏิบัติ (Quality Procedures)

เรื่อง: ความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการ

(Quality Procedures for Laboratory Safety)

หมายเลขเอกสาร: QP-MUVS-FRF-001

แก้ไขครั้งที่: 00

	ผู้จัดทำ	ผู้ทบทวน	ผู้อนุมัติ
ลายมือชื่อ	ทัศนีย์ ตี๋บกวาง (นางสาวทัศนีย์ ตี๋บกวาง)	กรรณิการ์ (นางสาวณัฐรันทร์ ไชยศิลป์)	พลเดช รุ่งอรุณเลิศ (ผศ.ดร.สพ.ญ. ศศิธร รุ่งอรุณเลิศ)
ตำแหน่ง	นักวิทยาศาสตร์	นักวิทยาศาสตร์	รองคณบดีฝ่ายวิจัย และนวัตกรรม
วันที่	01 ก.พ. 2566	01 ก.พ. 2566	01 ก.พ. 2566

	ระเบียบปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัย เพื่อความเป็นเลิศทางสัตวแพทย์ มหาวิทยาลัยมหิดล (Quality Procedures for Laboratory Safety of Mahidol University Veterinary Science-Frontier Research Facility)		QP-MUVS-FRF-001
			แก้ไขครั้งที่ 00
			หน้าที่ 1 ของ 13 หน้า
	นางสาวทัศนีย์ ดีบักวาง ผู้จัดทำ	นางสาวณัฐรินทร์ ไชยศิลป์ ผู้ทบทวน	ผศ.ดร.สพ.ญ. ศศิธร รุ่งอรุณเลิศ ผู้อนุมัติ

1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อเป็นระเบียบปฏิบัติด้านความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางสัตวแพทย์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- 1.2 เพื่อลดความเสี่ยงและ/หรือป้องกันความเสี่ยงจากอันตรายต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติงาน

2. ขอบเขต

อธิบายระเบียบปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ การปฏิบัติงานกับสารเคมี และปฏิบัติงานกับเครื่องมือวิทยาศาสตร์ของห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางสัตวแพทย์ มหาวิทยาลัยมหิดล

3. คำจำกัดความ

- 3.1 ห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ หมายถึง ห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางสัตวแพทย์ มหาวิทยาลัยมหิดล (Mahidol University Veterinary Science-Frontier Research Facility: MUVS-FRF)
- 3.2 ผู้ใช้งาน ผู้ปฏิบัติงาน หมายถึง อาจารย์ นักศึกษา นักวิทยาศาสตร์ นักวิจัย ผู้ช่วยวิจัย เจ้าหน้าที่วิจัย ผู้ช่วยวิจัยประจำโครงการ หรือบุคคลซึ่งใช้งานเครื่องมือหรืออุปกรณ์วิทยาศาสตร์ และปฏิบัติงานในพื้นที่ของห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ
- 3.3 ผู้ดูแลควบคุมห้องปฏิบัติการ หมายถึง รองคณบดีฝ่ายวิจัยและนวัตกรรม (หัวหน้าห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ) และนักวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นผู้ดูแลควบคุมและบริหารจัดการการใช้ห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ

4. หน้าที่ความรับผิดชอบ

- 4.1 รองคณบดีฝ่ายวิจัยและนวัตกรรม ดำรงตำแหน่งหัวหน้าห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ มีหน้าที่ เป็นผู้บริหารงาน ดูแลควบคุมห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ และเป็นผู้ให้การอนุญาตหรือให้ความคิดเห็นการขอใช้งานเครื่องมือของห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ

	ระเบียบปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัย เพื่อความเป็นเลิศทางสัตวแพทย์ มหาวิทยาลัยมหิดล (Quality Procedures for Laboratory Safety of Mahidol University Veterinary Science-Frontier Research Facility)		QP-MUVS-FRF-001
			แก้ไขครั้งที่ 00
			หน้าที่ 2 ของ 13 หน้า
	นางสาวทัศนีย์ ดีบงวาง ผู้จัดทำ	นางสาวณัฐรินทร์ ไชยศิลป์ ผู้ทบทวน	ผศ.ดร.สพ.ญ. ศศิธร รุ่งอรุณเลิศ ผู้อนุมัติ

4.2 นักวิทยาศาสตร์ มีหน้าที่ เป็นผู้ประสานงานการดำเนินเรื่อง/รับเรื่องการใช้ห้องปฏิบัติการและเครื่องมือ รวมถึงจัดสรรเวลา ดูแลควบคุมการใช้งานเครื่องมือ/ห้องปฏิบัติการ และเป็นผู้ให้ความเห็นและตรวจประเมินการใช้ห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ

4.3 อาจารย์ที่ปรึกษา หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้มอบหมายงาน มีหน้าที่ เป็นผู้ดูแลและรับผิดชอบต่อนักศึกษา เจ้าหน้าที่วิจัย ผู้ช่วยวิจัยประจำโครงการ ที่เป็นผู้ขอ/จองใช้ห้องปฏิบัติการและเครื่องมือ รวมถึงเป็นผู้รับรองผู้ขอใช้ห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ

5. ระเบียบการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการ

5.1 ระเบียบปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยในการใช้งานเครื่องมือ

- 5.1.1 ผู้ปฏิบัติงานต้องได้รับการอนุญาตการเข้าใช้ห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ ตามแบบฟอร์มการขอใช้ห้องปฏิบัติการและเครื่องมือวิทยาศาสตร์ (F-MUVS-FRF-001)
- 5.1.2 การใช้เครื่องมือเป็นครั้งแรก ผู้ใช้งานต้องผ่านการอบรมและได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา นักวิทยาศาสตร์ ผู้แทนหรือวิศวกรบริการของเครื่องมือวิทยาศาสตร์นั้น ๆ ก่อนการใช้งานเครื่องมือ
- 5.1.3 การใช้เครื่องมือที่มีวิธีการใช้งานเฉพาะที่ซับซ้อนในครั้งแรกผู้ใช้งานต้องติดต่อผู้รับผิดชอบเครื่องมือ นั้น เพื่อรับคำแนะนำวิธีการใช้งานก่อนเสมอ
- 5.1.4 ผู้ปฏิบัติงานต้องรักษาทรัพย์สินของห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ
- 5.1.5 ผู้ใช้งานเครื่องมือต้องศึกษาวิธีการใช้เครื่องมือจากคู่มือการใช้เครื่องมือ หรือวิดีโอสาธิตวิธีการใช้เครื่องมือ หรือรับการฝึกใช้งานจากผู้เชี่ยวชาญการใช้เครื่องมือ นั้นก่อน
- 5.1.6 ผู้ใช้งานต้องปฏิบัติตามคู่มือการใช้งาน ใช้งานอย่างถูกต้องตามหลักการใช้งานของเครื่องมือ นั้น ๆ และปฏิบัติตามข้อควรระวังของเครื่องมืออย่างเคร่งครัด
- 5.1.7 ผู้ใช้งานต้องตรวจสอบความปกติ-ผิดปกติ และระบุรายละเอียดลงในบันทึกการใช้เครื่องมือ (logbook) ให้ครบถ้วนทุกครั้งเมื่อเริ่มใช้เครื่องมือ หากพบว่าเกิดความผิดปกติของเครื่องมือห้ามแก้ไขด้วยตนเอง ให้รายงานปัญหาการใช้งานต่อนักวิทยาศาสตร์ผู้ดูแลห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ หรืออาจารย์ผู้ดูแลเครื่องมือ นั้น ๆ ทันที

	ระเบียบปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัย		QP-MUVS-FRF-001
	เพื่อความเป็นเลิศทางสัตวแพทย์ มหาวิทยาลัยมหิดล (Quality Procedures for Laboratory Safety of Mahidol University Veterinary Science-Frontier Research Facility)		แก้ไขครั้งที่ 00
			หน้าที่ 3 ของ 13 หน้า
	นางสาวทัศนีย์ ดีบกวาง ผู้จัดทำ	นางสาวณัฐรินทร์ ไชยศิลป์ ผู้ทบทวน	ผศ.ดร.สพ.ญ. ศศิธร รุ่งอรุณเลิศ ผู้อนุมัติ

- 5.1.8 ผู้ใช้งานเครื่องมือต้องตรวจสอบการใช้เครื่องมือเสมอ เพื่อเป็นไปตามลักษณะวิธีการใช้งานจริงของอุปกรณ์และเครื่องมือ นั้น ๆ
- 5.1.9 ผู้ใช้งานต้องปิดเครื่องมืออย่างถูกต้อง ดูแลความสะอาดของเครื่องมือที่ใช้อย่างถูกวิธีหลังการใช้งานเครื่องมือทุกครั้ง และเครื่องมือต้องอยู่ในสภาพเรียบร้อยพร้อมใช้งานต่อไป
- 5.1.10 ผู้ใช้งานต้องลงบันทึกการใช้งานเครื่องมือเพื่อยืนยันการสิ้นสุดการใช้งานตามช่วงเวลาที่จะเครื่องมือไว้ในบันทึกการใช้งานเครื่องมือ (logbook) ก่อนออกจากห้องปฏิบัติการ หากไม่ปฏิบัติตามจะไม่ได้รับการอนุญาตขอใช้ครั้งต่อไป
- 5.1.11 ผู้ใช้งานห้องปฏิบัติการและเครื่องมือไม่มีสิทธิ์ในการเคลื่อนย้ายและถอดปลั๊กเครื่องมือ (กรณีเครื่องมือถูกเสียบปลั๊กไว้) รวมถึงอุปกรณ์ประกอบเครื่องมือ และห้ามเคลื่อนย้ายหรือทิ้งสารเคมีและวัสดุอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต
- 5.1.12 ผู้ใช้งานห้องปฏิบัติการและเครื่องมือต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นในระหว่างช่วงเวลาที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ห้องปฏิบัติการและเครื่องมือ นั้น ๆ ซึ่งรวมถึงความเสียหายที่อาจเกิดแก่ผู้อื่นและทรัพย์สินของผู้อื่นด้วย
- 5.1.13 คณะกรรมการกำกับดูแลห้องปฏิบัติการมีสิทธิ์ระงับการใช้เครื่องมือของห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ ของบุคคลที่มีพฤติกรรมการใช้งานเครื่องมือไม่เหมาะสม ก่อให้เกิดปัญหากับผู้ใช้งานบุคคลอื่นหรือการบริหารจัดการห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ
- 5.1.14 ห้ามบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ผู้ได้รับการอนุญาตตามขั้นตอน หรือบุคคลภายนอก ใช้งานเครื่องมือโดยเด็ดขาด หากตรวจพบการฝ่าฝืนจะพิจารณาตัดสิทธิ์การขอใช้ห้องปฏิบัติการและเครื่องมือเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา
- 5.1.15 ห้ามนำอุปกรณ์ต่อพ่วงทุกชนิดมาใช้งานกับเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ต่อกับเครื่องมือ โดยเด็ดขาด หรือตามระบุไว้ในวิธีปฏิบัติงานกับเครื่องมือ นั้น ๆ เท่านั้น
- 5.1.16 ห้ามต่ออินเทอร์เน็ต ดาวนโหลดโปรแกรมหรือลงโปรแกรมอื่นทุกประเภทในเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ต่อพ่วงกับเครื่องมือโดยเด็ดขาด หากฝ่าฝืนจะทำการปรับเงินเป็นค่าใช้จ่ายตามความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง

	ระเบียบปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัย		QP-MUVS-FRF-001
	เพื่อความเป็นเลิศทางสัตวแพทย์ มหาวิทยาลัยมหิดล (Quality Procedures for Laboratory Safety of Mahidol University Veterinary Science-Frontier Research Facility)		แก้ไขครั้งที่ 00
			หน้าที่ 4 ของ 13 หน้า
	นางสาวทัศนีย์ ดีบักวาง ผู้จัดทำ	นางสาวณัฐรินทร์ ไชยศิลป์ ผู้ทบทวน	ผศ.ดร.สพ.ญ. ศศิธร รุ่งอรุณเลิศ ผู้อนุมัติ

- 5.1.17 ห้ามนำอุปกรณ์และเครื่องมือทุกชนิดที่อยู่ในการควบคุมดูแลของห้องปฏิบัติการวิจัยฯ ออกจากห้องปฏิบัติการวิจัยฯ หรือเคลื่อนย้ายจากสถานที่ตั้งโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้รับผิดชอบดูแลควบคุมการใช้ห้องปฏิบัติการโดยเด็ดขาด
- 5.1.18 กรณีจำเป็นต้องเคลื่อนย้ายอุปกรณ์หรือเครื่องมือเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานภายในห้องปฏิบัติการวิจัยฯ ต้องแจ้งความประสงค์และได้รับการอนุญาตจากผู้ดูแลควบคุมห้องปฏิบัติการก่อนการเคลื่อนย้าย
- 5.1.19 กรณีเกิดเหตุขัดข้องในการใช้งานเครื่องมือ ผู้ใช้งานต้องแจ้งผู้ดูแลห้องปฏิบัติการทันที
- 5.1.20 กรณีมีข้อร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ห้องปฏิบัติการและเครื่องมือ สามารถแจ้งข้อร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะโดยกรอกแบบฟอร์มข้อร้องเรียนและข้อเสนอแนะ (F-MUVS-FRF-005) และยื่นเรื่องแก่นักวิทยาศาสตร์ประจำห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ
- 5.1.21 กรณีอุปกรณ์และเครื่องมือเกิดการชำรุดก่อนหรือหลังการใช้งาน หรือในระหว่างการใช้งาน ผู้ใช้งานต้องแจ้งนักวิทยาศาสตร์ประจำห้องปฏิบัติการทราบทันที และผู้พบเห็นเหตุการณ์สามารถรายงานความเสียหายที่พบโดยกรอกแบบฟอร์มรายงานความเสียหาย (F-MUVS-FRF-006) *หากตรวจพบว่าไม่ปฏิบัติตามจะถูกตัดสิทธิ์การใช้เครื่องมือเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 1 เดือน
- 5.1.22 กรณีผู้ใช้งานฝ่าฝืนระเบียบห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ จะถูกบันทึกการทำผิดในแบบฟอร์มแบบบันทึกการทำผิดระเบียบปฏิบัติ (F-MUVS-FRF-007) และอาจถูกพิจารณาระงับการขอใช้งานห้องปฏิบัติการและเครื่องมือ พร้อมส่งหนังสือแจ้งอาจารย์ที่ปรึกษา หรือหัวหน้าโครงการวิจัย
- 5.1.23 กรณีผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ขอใช้ห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ พบเห็นการกระทำผิดระเบียบปฏิบัติสามารถรายงานผู้ควบคุมดูแลห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ โดยทันที หรือกรอกแบบฟอร์มแบบบันทึกการทำผิดระเบียบปฏิบัติ (F-MUVS-FRF-007) และยื่นเรื่องต่อผู้ควบคุมดูแลห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ
- 5.1.24 กรณีความเสียหายเกิดขึ้นกับเครื่องมือหรืออุปกรณ์ ที่พิจารณาแล้วว่าเกิดจากความประมาทเลินเล่อของผู้ใช้งานจริง ผู้ใช้งานเครื่องมือนั้นต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายและค่าซ่อมแซมเครื่องมือที่เกิดขึ้นทั้งหมดตามจริง

	ระเบียบปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัย		QP-MUVS-FRF-001
	เพื่อความเป็นเลิศทางสัตวแพทย์ มหาวิทยาลัยมหิดล (Quality Procedures for Laboratory Safety of Mahidol University Veterinary Science-Frontier Research Facility)		แก้ไขครั้งที่ 00
			หน้าที่ 5 ของ 13 หน้า
	นางสาวทัศนีย์ ดีบงวาง ผู้จัดทำ	นางสาวณัฐรินทร์ ไชยศิลป์ ผู้ทบทวน	ผศ.ดร.สพ.ญ. ศศิธร รุ่งอรุณเลิศ ผู้อนุมัติ

5.1.25 กรณีนักศึกษา เจ้าหน้าที่วิจัย ผู้ช่วยวิจัยประจำโครงการ เป็นผู้ทำให้เกิดความเสียหายต่อห้องปฏิบัติการ เครื่องมือหรืออุปกรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษา หัวหน้าโครงการวิจัย ต้องเป็นผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ดังกล่าวด้วย

5.2 ระเบียบปฏิบัติสำหรับผู้ปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการ

- 5.2.1 ก่อนเข้าห้องปฏิบัติการทุกครั้งต้องติดต่อนักวิทยาศาสตร์ผู้ดูแลห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ และการเข้าใช้ในครั้งแรกต้องได้รับคำแนะนำการใช้ห้องปฏิบัติการ และเครื่องมือที่ต้องการใช้ก่อนปฏิบัติงาน
- 5.2.2 ก่อนเริ่มปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานต้องศึกษาทำความเข้าใจวิธีการทดลองและการใช้เครื่องมืออย่างละเอียด ไม่ควรปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการโดยลำพัง โดยเฉพาะกรณีที่ต้องปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับสารเคมีอันตราย หากเกิดข้อสงสัยหรือไม่แน่ใจวิธีการและขั้นตอนปฏิบัติให้สอบถามอาจารย์ที่ปรึกษา หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ดูแลห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ ก่อน
- 5.2.3 ผู้ปฏิบัติงานต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการ และปฏิบัติตามระเบียบวิธีปฏิบัติการใช้ห้องปฏิบัติการอย่างเคร่งครัด หากไม่ปฏิบัติตาม จะไม่ได้รับการอนุญาตในครั้งต่อไป *นักศึกษาสามารถศึกษาค้นคว้าแนวปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการ (Safety guideline for laboratory) ด้วยตนเองที่เว็บไซต์ <http://esprel.labsafety.nrct.go.th/book.asp> หรือแหล่งอ้างอิงและเว็บไซต์อื่น ๆ ที่เชื่อถือได้
- 5.2.4 ผู้ปฏิบัติงานต้องปฏิบัติตามหลักการปฏิบัติที่ดีทางจุลชีววิทยา (Good microbiology practice: GMP) และเทคนิคทางจุลชีววิทยาที่ดี (Good microbiology technique: GMT) อย่างเคร่งครัด เพื่อความปลอดภัยต่อผู้ปฏิบัติงานและผู้อื่น
- 5.2.5 ผู้ปฏิบัติงานต้องแต่งกายสุภาพเหมาะสมตามระเบียบ สวมเสื้อคลุมปฏิบัติการอย่างรัดกุม สวมรองเท้าที่ห้องปฏิบัติการจัดเตรียมไว้ให้เท่านั้น รวมถึงรวบรวมให้เรียบร้อยตลอดเวลาที่ปฏิบัติงาน

	ระเบียบปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัย		QP-MUVS-FRF-001
	เพื่อความเป็นเลิศทางสัตวแพทย์ มหาวิทยาลัยมหิดล (Quality Procedures for Laboratory Safety of Mahidol University Veterinary Science-Frontier Research Facility)		แก้ไขครั้งที่ 00
			หน้าที่ 6 ของ 13 หน้า
	นางสาวทัศนีย์ ดีบงวาง ผู้จัดทำ	นางสาวณัฐรินทร์ ไชยศิลป์ ผู้ทบทวน	ผศ.ดร.สพ.ญ. ศศิธร รุ่งอรุณเลิศ ผู้อนุมัติ

- 5.2.6 ผู้ปฏิบัติงานต้องปฏิบัติงานในพื้นที่ที่เหมาะสมกับความเสี่ยงของงานที่ปฏิบัติ และต้องสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันตามความเหมาะสมของงานที่ปฏิบัติ เช่น การเพาะเชื้อต้องปฏิบัติงานโดยใช้ตู้ปลอดเชื้อ พร้อมสวมอุปกรณ์ป้องกัน เช่น ถุงมือและหน้ากากอนามัย เป็นต้น
- 5.2.7 ผู้ปฏิบัติงานควรจัดวางเครื่องมือและอุปกรณ์บนโต๊ะปฏิบัติการให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่จัดวางสิ่งของไม่จำเป็นหรือไม่เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติ
- 5.2.8 ผู้ปฏิบัติงานต้องทำความสะอาดเครื่องมืออย่างถูกวิธี ทำความสะอาดบริเวณปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องโดยรอบ และเช็ดโต๊ะปฏิบัติการและพื้นที่ใช้งานทุกครั้งหลังปฏิบัติงานเสร็จ
- 5.2.9 ผู้ปฏิบัติงานควรล้างมือให้สะอาด และต้องตรวจสอบระบบไฟฟ้า ระบบน้ำประปา ได้ปิดใช้งานเรียบร้อยแล้วทุกครั้งก่อนออกจากห้องปฏิบัติการ
- 5.2.10 ห้ามใช้ห้องปฏิบัติการก่อนได้รับอนุญาตตามขั้นตอนปฏิบัติ
- 5.2.11 ห้ามใช้ห้องปฏิบัติการ เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ นอกเหนือจากที่ได้รับอนุญาต
- 5.2.12 ห้ามนำกุญแจของห้องปฏิบัติการและกุญแจตู้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องไปทำสำเนาไว้ใช้เอง หรือนำไปให้ผู้อื่นยืมหรือใช้ต่อโดยเด็ดขาด หากตรวจพบกรณีดังกล่าวจะพิจารณาตัดสิทธิ์การขอใช้ห้องปฏิบัติการและเครื่องมือเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ปี
- 5.2.13 ห้ามสวมเสื้อคลุมปฏิบัติการและถุงมือไปยังพื้นที่ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการทำปฏิบัติการ เพื่อลดการปนเปื้อนสารเคมีหรือเชื้อจุลินทรีย์ระหว่างห้องปฏิบัติการและการปนเปื้อนออกมานอกห้องปฏิบัติการ
- 5.2.14 ห้ามใช้เครื่องมือผิดประเภท และต้องลงบันทึกไว้ในสมุดบันทึกการใช้งานเครื่องมือ (logbook) ทุกครั้งที่ใช้เครื่องมือ
- 5.2.15 ห้ามรบกวนผู้ที่กำลังปฏิบัติการวิจัย หรือหยิบอุปกรณ์ เครื่องมือวิจัยของผู้อื่นก่อนได้รับอนุญาต รวมถึงไม่วางของกระจัดกระจายรบกวนพื้นที่การทำงานของผู้อื่น และรักษาความสะอาดของพื้นที่ทำวิจัยส่วนตนและส่วนรวมให้เรียบร้อยเสมอ

	ระเบียบปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัย		QP-MUVS-FRF-001
	เพื่อความเป็นเลิศทางสัตวแพทย์ มหาวิทยาลัยมหิดล (Quality Procedures for Laboratory Safety of Mahidol University Veterinary Science-Frontier Research Facility)		แก้ไขครั้งที่ 00
			หน้าที่ 7 ของ 13 หน้า
	นางสาวทัศนีย์ ดีบักวาง ผู้จัดทำ	นางสาวณัฐรินทร์ ไชยศิลป์ ผู้ทบทวน	ผศ.ดร.สพ.ญ. ศศิธร รุ่งอรุณเลิศ ผู้อนุมัติ

- 5.2.16 ห้ามบุคคลอื่นที่ไม่ได้รับอนุญาตหรือบุคคลภายนอกเข้ามาในห้องปฏิบัติการ ในกรณีที่มีความจำเป็นจะพิจารณาเป็นรายบุคคล โดยต้องแจ้งให้ผู้ควบคุมดูแลห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ ทราบทุกครั้ง
- 5.2.17 ห้ามเคลื่อนย้ายอุปกรณ์ หรือทิ้งสารเคมีและวัสดุวิทยาศาสตร์ของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต
- 5.2.18 กรณีเกิดอุบัติเหตุฉุกเฉิน หรือเกิดความเสียหายใด ๆ ให้รายงานนักวิทยาศาสตร์ผู้ดูแลห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ อาจารย์ที่ปรึกษา หัวหน้าโครงการวิจัย หรืออาจารย์ผู้มอบหมายงาน ทันที
- 5.2.19 หลังเกิดอุบัติเหตุ ผู้ประสบเหตุหรือผู้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ต้องกรอกแบบฟอร์มรายงานการเกิดอุบัติเหตุในห้องปฏิบัติการ (F-MUVS-FRF-010) ภายใน 1 สัปดาห์หลังเกิดเหตุ

5.3 ระเบียบปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยส่วนบุคคลและสุขอนามัยบุคคล

- 5.3.1 ผู้ปฏิบัติงานต้องติดฉลากระบุที่ภาชนะบรรจุสารเคมีที่ใช้ให้ชัดเจน โดยเขียนระบุชื่อสารละลาย ชื่อผู้เตรียม วัน/เดือน/ปี ที่เตรียมและวันหมดอายุ
- 5.3.2 ผู้ปฏิบัติงานต้องทราบวิธีการกำจัดของเสียอย่างเหมาะสม และป้องกันความเสี่ยงและผลกระทบต่อตัวบุคคลและสภาพแวดล้อม
- 5.3.3 ผู้ปฏิบัติงานต้องแยกเก็บของเสียสารเคมีตามวิธีปฏิบัติการแยกประเภทสารเคมี พร้อมติดป้ายฉลากระบุชนิดของสารเคมีให้ชัดเจนเพื่อส่งกำจัด
- 5.3.4 ผู้ปฏิบัติงานต้องทิ้งขยะและของเสียในภาชนะที่จัดเตรียมไว้ ห้ามทิ้งของเหลวหรือสารเคมีอันตราย เศษขยะต่าง ๆ ลงในเครื่องแก้วและอ่างล้างมือ
- 5.3.5 ผู้ปฏิบัติงานต้องแยกเครื่องแก้วแตกและ/หรือของเสียอันตรายมีคมในภาชนะรองรับที่แยกต่างหากจากของเสียอื่น ๆ
- 5.3.6 ผู้ปฏิบัติงานต้องรักษาความสะอาด และทำความสะอาดพื้นที่ปฏิบัติงานทุกครั้งหลังเสร็จงานในแต่ละวัน หลังเสร็จปฏิบัติการควรล้างมือด้วยสบู่และน้ำสะอาด

	ระเบียบปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัย		QP-MUVS-FRF-001
	เพื่อความเป็นเลิศทางสัตวแพทย์ มหาวิทยาลัยมหิดล (Quality Procedures for Laboratory Safety of Mahidol University Veterinary Science-Frontier Research Facility)		แก้ไขครั้งที่ 00
			หน้าที่ 8 ของ 13 หน้า
	นางสาวทัศนีย์ ดีบักวาง ผู้จัดทำ	นางสาวณัฐรินทร์ ไชยศิลป์ ผู้ทบทวน	ผศ.ดร.สพ.ญ. ศศิธร รุ่งอรุณเลิศ ผู้อนุมัติ

- 5.3.7 ผู้ปฏิบัติงานต้องทราบข้อปฏิบัติรับมือเมื่อเกิดอุบัติเหตุต่อตัวบุคคล กรณีถูกแก้วบาด ถูกของร้อน สารเคมีกรดฉีกผิวหนัง สารเคมีกระเด็นเข้าตา สูดแก๊สที่เป็นพิษ กลืนสารเคมี *กรณีกลืนสารเคมีทุกรูปแบบต้องนำส่งโรงพยาบาลทันที
- 5.3.8 หลีกเลี่ยงการสูดดมไอระเหยของสารเคมี รวมถึงห้ามทดสอบชนิดของสารเคมีโดยการดมกลิ่นโดยตรงอย่างเด็ดขาด และห้ามใช้ปากดูดปิเปตต์ ให้ใช้อุปกรณ์ประกอบ เช่น ลูกยาง
- 5.3.9 ห้ามนำอาหารและเครื่องดื่มทุกชนิดเข้ามาเก็บหรือรับประทานในห้องปฏิบัติการ ศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ
- 5.3.10 ห้ามนำเครื่องแก้ว หรือภาชนะที่ใช้ในห้องปฏิบัติการไปใช้เพื่อการปรุงอาหาร
- 5.3.11 ห้ามใช้เครื่องมือเพื่อเตรียมเครื่องดื่มหรือการประกอบอาหาร รวมทั้งห้ามใช้ตู้เย็นในห้องปฏิบัติการเพื่อเก็บอาหาร
- 5.3.12 ห้ามดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ
- 5.3.13 ห้ามสูบบุหรี่ในห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ เนื่องจากบุหรี่สามารถเป็นแหล่งกำเนิดไฟที่เสี่ยงต่อการลุกไหม้ของสารเคมีไวไฟในห้องปฏิบัติการ
- 5.3.14 ห้ามเคี้ยวหมากฝรั่ง อมลูกอม และห้ามสูบบุหรี่ในห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ
- 5.3.15 ห้ามนำเครื่องสำอางเข้ามาเก็บหรือทำกิจกรรมแต่งหน้าในบริเวณห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ
- 5.3.16 ห้ามวิ่งเล่นหยอกล้อกัน หรือทำกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับปฏิบัติการ
- 5.3.17 ห้ามนำเด็กและสัตว์เลี้ยงเข้าห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ เพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุภายในห้องปฏิบัติการซึ่งใช้เฉพาะผู้ทำปฏิบัติการที่ได้รับการอบรมแล้ว และป้องกันความเสี่ยงจากการปนเปื้อนสารเคมีอันตรายในห้องปฏิบัติการไปสู่เด็กและสัตว์เลี้ยง
- 5.3.18 ห้ามเก็บสารเคมีขวางบริเวณทางเดิน บันไดหรือวางบนพื้นบริเวณปฏิบัติงาน ให้เก็บในพื้นที่ที่จัดไว้โดยเฉพาะ
- 5.3.19 กรณีที่มีการหกของสารเคมีต้องทำความสะอาดอย่างถูกวิธีโดยทันที
- 5.3.20 กรณีสารเคมีสัมผัสผิวหนังต้องล้างออกทันทีด้วยน้ำประปาหรือน้ำสะอาดอย่างน้อย 15 นาที

	ระเบียบปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัย		QP-MUVS-FRF-001
	เพื่อความเป็นเลิศทางสัตวแพทย์ มหาวิทยาลัยมหิดล (Quality Procedures for Laboratory Safety of Mahidol University Veterinary Science-Frontier Research Facility)		แก้ไขครั้งที่ 00
			หน้าที่ 9 ของ 13 หน้า
	นางสาวทัศนีย์ ดีบงวาง ผู้จัดทำ	นางสาวณัฐรัตน์ ไชยศิลป์ ผู้ทบทวน	ผศ.ดร.สพ.ญ. ศศิธร รุ่งอรุณเลิศ ผู้อนุมัติ

5.3.21 กรณีการทดลองที่จำเป็นต้องใช้สารที่ทำให้เกิดก๊าซ กลิ่น คว้น ไอกรด ให้ปฏิบัติการในพื้นที่ที่เหมาะสม

5.3.22 กรณีเกิดอุบัติเหตุฉุกเฉิน รุนแรง หรือไม่สามารถจัดการได้ ในห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ ห้ามปิดกั้นทางเข้า-ออกถึงเครื่องมือสำหรับเหตุฉุกเฉินหรือแผงไฟ

5.4 ข้อพึงปฏิบัติเมื่อต้องปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับสารเคมี

5.4.1 ผู้ปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการวิจัยฯ ต้องทราบอันตรายของสารเคมีที่ตนเองต้องใช้ในห้องปฏิบัติการ ซึ่งสามารถศึกษาได้จากเอกสารเอกสารข้อมูลความปลอดภัย (Safety Data Sheet: SDS) หรือเอกสารข้อมูลความปลอดภัยเคมีภัณฑ์ (Material safety data sheets: MSDS) เป็นเอกสารที่แสดงข้อมูลของสารเคมีหรือเคมีภัณฑ์เกี่ยวกับลักษณะความเป็นอันตราย พิษ วิธีใช้ การเก็บรักษา การขนส่ง การกำจัดและการจัดการอื่น ๆ เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับสารเคมีนั้นเป็นไปอย่างถูกต้องและปลอดภัย

5.4.2 ผู้ปฏิบัติงานต้องนำส่งสำเนาเอกสาร SDS ของสารเคมีแต่ละชนิดที่นำเข้ามาเก็บในห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ ให้แก่ผู้ควบคุมดูแลห้องปฏิบัติการวิจัยฯ สำหรับจัดเข้าแฟ้มข้อมูลสารเคมีในห้องปฏิบัติการวิจัยฯ เพื่อสามารถเข้าถึงข้อมูลของสารเคมีได้ทันทีเมื่อต้องรับมือและป้องกันความเสี่ยงเมื่อเกิดอันตรายจากสารเคมี

5.4.3 ผู้ปฏิบัติงานต้องเข้าใจหลักการและระบบการจัดการสารเคมี สามารถจำแนกประเภทสารเคมีที่ใช้ ซึ่งสามารถศึกษาเอกสารประกอบด้วยตนเองที่เว็บไซต์ <http://esprel.labsafety.nrct.go.th/column-tree.asp?columncode=manual> , <http://esprel.labsafety.nrct.go.th/files/ESPreL-Book1.pdf> หรือแหล่งอ้างอิงและเว็บไซต์อื่น ๆ ที่เชื่อถือได้

5.4.4 ผู้ปฏิบัติงานควรอ่านคู่มือการใช้สารเคมีอย่างละเอียด กรณีที่สามารถเลือกใช้สารเคมีได้ควรเลือกใช้สารเคมีที่มีความเป็นพิษน้อยที่สุด ในปริมาณน้อยที่สุดเท่าที่พึงทำได้ และเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้นเมื่อต้องปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับสารก่อมะเร็งทุกชนิด

5.4.5 ผู้ปฏิบัติงานควรมีความรู้เรื่องการเลือกใช้ภาชนะบรรจุภัณฑ์และเข้าใจสัญลักษณ์เตือนสารเคมีแต่ละประเภท

	ระเบียบปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัย		QP-MUVS-FRF-001
	เพื่อความเป็นเลิศทางสัตวแพทย์ มหาวิทยาลัยมหิดล (Quality Procedures for Laboratory Safety of Mahidol University Veterinary Science-Frontier Research Facility)		แก้ไขครั้งที่ 00
			หน้าที่ 10 ของ 13 หน้า
	นางสาวทัศนีย์ ดีบักวาง ผู้จัดทำ	นางสาวณัฐรินทร์ ไชยศิลป์ ผู้ทบทวน	ผศ.ดร.สพ.ญ. ศศิธร รุ่งอรุณเลิศ ผู้อนุมัติ

- 5.4.6 ผู้ปฏิบัติงานควรแยกเก็บสารเคมีตามคุณสมบัติอันตรายเฉพาะ และทราบอันตรายจากสารเคมีที่ตนเองใช้งาน ระมัดระวังการใช้สารเคมีแต่ละประเภท เช่น ของเหลว ไวไฟ สารก่อความระคายเคือง สารเคมีเป็นพิษ กัดกร่อน แก๊สอัดความดัน สารทำปฏิกิริยากับน้ำ สารออกซิไดซ์และสารก่อให้เกิดเพอร์ออกไซด์ สารที่ทำปฏิกิริยาด้วยตนเอง หรือไวต่อการเกิดปฏิกิริยา และตัวทำละลายฮาโลเจน เป็นต้น
- 5.4.7 ผู้ปฏิบัติงานต้องทราบและเข้าใจวิธีการใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองที่เหมาะสมเมื่อปฏิบัติงานกับสารเคมีและของเสียสารเคมีประเภทต่าง ๆ โดยสวมอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลที่เหมาะสม ได้แก่ ถุงมือ หน้ากากอนามัย เสื้อคลุมปฏิบัติการ และแว่นตานิรภัย เป็นต้น
- 5.4.8 ผู้ปฏิบัติงานต้องสามารถจำแนกประเภทของเสียสารเคมี รวมถึงทราบและเข้าใจวิธีการจัดเก็บ การเคลื่อนย้ายสารเคมีและของเสียสารเคมีภายในและภายนอกห้องปฏิบัติการ
- 5.4.9 ผู้ปฏิบัติงานต้องติดฉลากบนภาชนะบรรจุสารเคมีและของเสียสารเคมีของตนให้ชัดเจน
- 5.4.10 ผู้ปฏิบัติงานต้องตรวจสอบพื้นที่เก็บสารเคมีและภาชนะบรรจุสารเคมีอยู่เสมอ ไม่ให้ฉลากระบุชนิดสารเคมีหลุดหาย
- 5.4.11 ผู้ปฏิบัติงานต้องเก็บสารเคมี ขวดสารเคมี ในพื้นที่สำหรับเก็บให้เรียบร้อยทุกครั้งหลังเสร็จปฏิบัติการ กรณีขวดสารหรือหลอดทดลองที่ไม่มีการติดฉลากจะถูกกำจัดออกจากพื้นที่เก็บทันที
- 5.4.12 ผู้ปฏิบัติงานควรเก็บสารเคมีและของเสียสารเคมีในภาชนะที่ปิดสนิท วางภาชนะบรรจุสารเคมีในที่แห้ง อากาศถ่ายเทได้สะดวก และห่างไกลจากแหล่งกำเนิดความร้อน เปลวไฟ และวางห่างจากสารออกซิไดซ์
- 5.4.13 ผู้ปฏิบัติงานควรเก็บสารเคมีไวไฟ สารกัดกร่อน สารออกซิไดซ์ แยกจากสารประเภทอื่น ๆ ในตู้เฉพาะสำหรับเก็บ
- 5.4.14 ผู้ปฏิบัติงานควรเก็บสารเคมีตามสถานะแนะนำ เช่น เก็บในตู้เย็นที่อุณหภูมิแนะนำ เก็บให้พ้นแสงหรือความร้อน ตัวทำละลายที่มีจุดเดือดต่ำควรเก็บไว้ในที่อากาศถ่ายเทได้ ไม่ควรโดนแสงโดยตรง สารที่ต้องพิจารณาเป็นพิเศษ เช่น กรดไฮโดรฟลูออริกเก็บในภาชนะที่ไม่ใช่แก้วหรือโลหะ ฟอสฟอรัสขาวเก็บในน้ำ โซเดียมและโลหะอัลคาน์

	ระเบียบปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัย		QP-MUVS-FRF-001
	เพื่อความเป็นเลิศทางสัตวแพทย์ มหาวิทยาลัยมหิดล (Quality Procedures for Laboratory Safety of Mahidol University Veterinary Science-Frontier Research Facility)		แก้ไขครั้งที่ 00
			หน้าที่ 11 ของ 13 หน้า
	นางสาวทัศนีย์ ดีบงวาง ผู้จัดทำ	นางสาวณัฐรินทร์ ไชยศิลป์ ผู้ทบทวน	ผศ.ดร.สพ.ญ. ศศิธร รุ่งอรุณเลิศ ผู้อนุมัติ

อื่น ๆ ควรเก็บในน้ำมัน กรดฟอสฟอริกต้องเก็บในน้ำ อีเทอร์ควรบรรจุในขวดสีชา เปรอร์ออกไซด์ หรือ organometallics ควรเก็บในตู้เย็น เป็นต้น

- 5.4.15 ผู้ปฏิบัติงานต้องทราบแนวทางการปฏิบัติในกรณีเกิดอุบัติเหตุฉุกเฉินเกี่ยวกับสารเคมี เช่น เส้นทางออกจากห้องปฏิบัติการ สามารถใช้อุปกรณ์ตอบโต้เหตุฉุกเฉิน เช่น ที่ล้างตาฉุกเฉิน ฝักบัวฉุกเฉิน เป็นต้น
- 5.4.16 ผู้ปฏิบัติงานต้องทราบตำแหน่งของอุปกรณ์ป้องกันและปฐมพยาบาลเบื้องต้นต่าง ๆ ในกรณีสัมผัสสารเคมี
- 5.4.17 ก่อนทำการจุดไฟในห้องปฏิบัติการต้องย้ายวัสดุไวไฟออกจากบริเวณปฏิบัติงาน ต้องแน่ใจว่าได้ปิดภาชนะที่บรรจุของเหลวไวไฟเรียบร้อยแล้ว รมั้ดระวังอยู่เสมอ และต้องดับไฟทันทีเมื่อเลิกใช้งาน ไม่ควรปล่อยให้ไฟติดทิ้งไว้โดยไม่มีผู้ใช้งาน
- 5.4.18 ห้ามใช้เปลวไฟในการให้ความร้อนแก่ของเหลวไวไฟหรือในกระบวนการกลั่น
- 5.4.19 กรณีที่มีการใช้สารระเหยไวไฟ (volatile flammable material) ควรใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าที่ไม่ก่อให้เกิดประกายไฟ
- 5.4.20 กรณีการถ่ายเท ผสม สารเคมีระเหยง่ายหรือก่ออันตรายเมื่อสูดดมควรปฏิบัติในพื้นที่ที่เหมาะสม
- 5.4.21 กรณีเกิดกลิ่นผิดปกติในห้องปฏิบัติการควรแจ้งให้อาจารย์ นักวิทยาศาสตร์หรือเจ้าหน้าที่ทราบโดยทันที

5.5 ระเบียบปฏิบัติสำหรับผู้เยี่ยมชมห้องปฏิบัติงาน

- 5.5.1 ผู้เยี่ยมชมต้องมีผู้รับผิดชอบนำเข้าเยี่ยมชมห้องปฏิบัติการ
- 5.5.2 ผู้เยี่ยมชมต้องได้รับการอธิบาย แจ้งเตือนหรืออบรมเบื้องต้นก่อนเข้าเยี่ยมชมห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ
- 5.5.3 ผู้เยี่ยมชมต้องสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลอย่างเหมาะสมและรัดกุมก่อนเข้าห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยฯ

	ระเบียบปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัย		QP-MUVS-FRF-001
	เพื่อความเป็นเลิศทางสัตวแพทย์ มหาวิทยาลัยมหิดล (Quality Procedures for Laboratory Safety of Mahidol University Veterinary Science-Frontier Research Facility)		แก้ไขครั้งที่ 00
			หน้าที่ 12 ของ 13 หน้า
	นางสาวทัศนีย์ ดีบักวาง ผู้จัดทำ	นางสาวณัฐรินทร์ ไชยศิลป์ ผู้ทบทวน	ผศ.ดร.สพ.ญ. ศศิธร รุ่งอรุณเลิศ ผู้อนุมัติ

6. เอกสารอ้างอิง

- 6.1 โครงการยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยห้องปฏิบัติการวิจัยในประเทศไทย (Enhancement of Safety Practice of Research Laboratory in Thailand “ESPreL”). พฤษภาคม 2555. แนวปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการ (Safety Guideline for Laboratory). พิมพ์ครั้งที่ 1. ศูนย์ความเป็นเลิศด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและของเสียอันตรายจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- 6.2 กองมาตรฐานการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 29 กรกฎาคม 2554. โครงการยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยห้องปฏิบัติการวิจัยในประเทศไทย (Enhancement of Safety Practice of Research Laboratory in Thailand: ESPReL).

<http://esprel.labsafety.nrct.go.th/column-tree.asp?columncode=manual>

7. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ลำดับ	หมายเลขเอกสาร	ชื่อเรื่อง	สถานที่ จัดเก็บ	ระยะเวลา จัดเก็บ (ปี)	ผู้รับผิดชอบ
1	F-MUVS-FRF-001	แบบฟอร์มการขอใช้ห้องปฏิบัติการและเครื่องมือวิทยาศาสตร์	MUVS-FRF	10 ปี	นักวิทยาศาสตร์
2	F-MUVS-FRF-005	แบบฟอร์มข้อร้องเรียนและข้อเสนอแนะ	MUVS-FRF	10 ปี	นักวิทยาศาสตร์
3	F-MUVS-FRF-006	แบบฟอร์มรายงานความเสียหาย	MUVS-FRF	10 ปี	นักวิทยาศาสตร์
4	F-MUVS-FRF-007	แบบบันทึกการทำผิดระเบียบปฏิบัติ	MUVS-FRF	10 ปี	นักวิทยาศาสตร์
5	F-MUVS-FRF-010	แบบฟอร์มรายงานการเกิดอุบัติเหตุในห้องปฏิบัติการ	MUVS-FRF	10 ปี	นักวิทยาศาสตร์

หมายเหตุ : MUVS-FRF หมายถึง ห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางสัตวแพทย์ มหาวิทยาลัยมหิดล (Mahidol University Veterinary Science-Frontier Research Facility)

	ระเบียบปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการศูนย์เครื่องมือวิจัย เพื่อความเป็นเลิศทางสัตวแพทย์ มหาวิทยาลัยมหิดล (Quality Procedures for Laboratory Safety of Mahidol University Veterinary Science-Frontier Research Facility)		QP-MUVS-FRF-001
			แก้ไขครั้งที่ 00
			หน้าที่ 13 ของ 13 หน้า
	นางสาวทัศนีย์ ดีบกวาง ผู้จัดทำ	นางสาวณัฐรินทร์ ไชยศิลป์ ผู้ทบทวน	ผศ.ดร.สพ.ญ. ศศิธร รุ่งอรุณเลิศ ผู้อนุมัติ

8. ประวัติการแก้ไขเอกสาร

แก้ไข ครั้งที่	รายละเอียดที่แก้ไข	ผู้รับผิดชอบแก้ไข	วันที่อนุมัติ
00	จัดทำเอกสารระเบียบปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยใน ห้องปฏิบัติการ	นักวิทยาศาสตร์	01 กุมภาพันธ์ 2566